

UATAANIN HIVULLIQTIT IHUMAGILUAQHIMANIAQTUN TALVUUNA HAVAANUT MANILIURNIKKUTLU

Winnipegmi ubluumi, Uataanin Hivulliqtiit ihumagiluaqhimaniaqtun talvuuna havaanut maniliurnikkutlu. Uqaqqhimaapaktun talvuuna havaktukhanik ikituvalaaqnikkut ayuittiaqtakhangitlu ilihairutingnik, hanaqitjutikhanik iglukhanut, nuutiqtungnikkutlu, pauyaqaliqinikkutlu, nunaqyuangit himitutinnikkut maniliurnikkutlu. Hivulliqtiit uqaqhimaapaktun allanik akhuqnaqtun huliitjutikhangit taima ayungnautihimaapaktaingit inuyut Kanatami ilaqaqtunik, taimaitunik munagitjutikharnik talvuuna ayungnautiginaqtaingit ikianin, hilaminiituniklu, ihuaqyumirutikhanik talvuuna imaqvikhaptingnik qanuritmangata, taimalu ilitugipkainik talvuuna ayukhaqtitihimaapaktun inugluhititihimaapaktun qaritauyakkutlu.

Hivulliqtiit katimaqatigivaktaatlu Kanatam Maligaqliuqyualiqiyi talvani nunaqaqtun Unaitit Staats, Gary Doer, uqaqhimaapaktuq Uataanin Kanatam havakhimaarniaqtaingit talvuuna ilaqaqtiituaqnikkut Unaitit Staatsnun.

Ayuittiagiikhimayut Havaktukhat

Uataanin Hivulliqtiit uqaqhimaapaktun havakhimaapaktukhanik ayuittiagiikhimayukhanik ikitpalaqaqmanik ayungnauhimaanginaliktavut nunalaanin. Taima ukuat ikituvalaat ayungnautiginaitumik maniliurnikkut angikliyumirutikhangit imaliuktukhauliktugut:

- Angikliyumiqtitiyukhauyugut havakhimaapaktukhanik talvuuna ayuittiaqtukhanik ilihairutingnun;
- Havaktukhanik pihimanahuaqlunik talvuuna ihuaqtunik upautitjutikhanut talvuuna nuutiqtaaqtaunut;
- Taima Nunaqqaqahimayut inuit kituliqaak havaaqaqtun taima ilauhimaagiangat maniliurnikkut; taimalu
- Ilauhimaapaktukhanik nanminiaqtaunut havakviit uukuqhimaaqulugit ikayugiaqaqlutiklu ilaunikkut ihuaqhaiqyumigiangatlu ayuittiagiikhimayunut ikituyut.

Hivulliqtiit ikayukhimaapaktukhat ayungnautivalaaqnaqtaunut upautitjutikharnik talvuuna ayuittiaqtukhanik ilihairutikharnik taima tautungnaqtunik pitjutikhangit Uataanin. Hivulliqtiit ikayukhimaapaktukhat anginiqaqtun ilaayukhanik talvuuna havaktitihimaapaktun ayuittiarutikharnik havakhimaapaktuniklu ilihaiyut tautungnaqtunik talvani aviktuqhimayunut nunaqyuangit ukiuktaqtuniitunlu maniliurnikkut. Taima ihumaluutiqaqliqtuq tamna atugakhaq Kanatami Havaanut Tukhitjutikhat ayungnautiqaqnaqtaunut talvuuna aviktuqhimayunut nunaqyuangit ukiuktaqtuniitunutlu piimaluaqtunut ayuittiaqtukhanut ilihairutikhangit taimalu ayukhaqtitiniaqtun iniqtitrutikhangit ilihairutikhat havaaqaqhangit taima

aulaliqtun, tapkunungaluaq ikayugiangat ayungnautihimaaqtunut inungnut, tapkuat ayungnautihimaaqtunut timingnut, taima ikayuktihimaanginaqtun inuit ayungnautihimaaqqaqtunut, taima piumahimaaqtun ikayuutikharnik nalvaaqhiyaangat havaanganik.

Taima hanigaqpangit aviktuqhimayunut nunaqyuangit ukiuktaqtuniitunlu nunalaangit, kituliqaak kanatami hanaqitjutikhangit talvuuna ayuittiarutikhangit ilihairutiit taima pigiaqaqtukhat kituliqaak nunalaangit pigiaqangitun talvuuna taima piqaqlutik tamainik manikharnik.

Nuutaanguyut kanatami huliitjutikhangit taima ihumagiyaayukhat talvuuna avaliqangitunut ayuittiaqhimayukhat ilihairutikhangit piqaqtukhat Kanatam Nunaqqaqaqtunut inungnut. Kanatam Nunaqqaqaqtunut inungit itjutiqaqtuq akhuqnaqtunut ilanganik Kanatam havaktukhimaagtukhanik. Hivulliqtiingit piumaluaqtun taima aulatitiyaangat Nunaqqaqaqtunut inungnut ayuittiarutiqaqtukhat havaanganut havagiangit taima ilauhimaagiangit talvani Kanaitiyam maniliukhimaagtunut.

Taimalu anginirmik kiutjutikharnik ayungnaitumik nuutigiangat hulilukaarut akhuqnaqtuq hanaqitjutikhaq pivalliyaangat ayuittiagiikhimayunik Kanaitiyanik havagvingni. Hivulliqtiit ilitugipkakhimayut ikayuutikharnik hanaqitjutingnut aulatitiyaangat nuutaanik aulatjutikharnik maniliuknikkut nuutiqaqtunut, taima ilitugihimaluhi aulayut Aviktuqhimayunut Nunaqyuangit Ukiuktaqtunlu Niguarutikhat Havaaqhat aulahimaagtukhat hanalrutikhangit ikayugiangat upautitjutikharnik maniliuknikkut havaktukhaniklu pitjutikharnik.

Hivulliqtiit ilitugittitihimayut akhuqnaqtun talvuuna kanatami-aviktuhimayunut nunaqyuangit-ukiuktaqtunlu havaqatigiikhimaagtukhat ihuaqhaiqyumiqtitiyaangat Kanatam nuutiqniaqtunut hanaqitjutikhaq taima angirutiqaqtukhat ihuaqhaitjutikhat imaitukhayut:

- Amigaiqyumiqtitilugu nuutiqaqtunut qullirutikhangit;
- Aituihimaaglutik anginirmik havaaqharnik aviktuqhimayunut nunaqyuangit ukiuktaqtunlu pukuhimaagiangit tamainik nuutiqniaqhimayunut nunaptingnut;
- ilitugihimaluhi aulayut Aviktuqhimayunut Nunaqyuangit Ukiuktaqtunlu Niguarutikhat Havaaqhat ihuangitumik aulayut ayungnautigingitunlu aulatjutikharnik talvuuna Qinnirhimaagtun Ihumagiyunut hanaqitjutikhanut;
- Ilauqaqlutiklu nallaumayumik nuutirutikhangit hanaqitjutikhat taima inungnut aulagamik taimalu Kanatami uktuqhimaanginaqtunut nunaqyuangani havakhimaagtukhanik talvuna ayuittiaqtunut pullaqhimaagtunutlu; taimalu
- Ikaaknikkut ayungnaituniklu pitjutiqaqtun talvuuna Havaktitauhimalaktunut Nunaqqtunut Aihini Nunaqyuangani taima iniqtiriyaangat havaktukhanik ayuittiaqhimayunut ikituvalaagamik, taima ilitagiplugu Aviktuqhimayunut Nunaqyuangit Ukiuktaqtunlu Niguarutikhat Havaaqhat aituihimaagtun ihuaqutumik aulatjutikharnik ukuninga havaktukhanik taima nunaqagianganik Kanatami.

Pangnaiyagiikhimayumik Maniktaqvikhangit talvuuna Napaqtirutikharnik

Taima maniktaqvilaqtunlu talvuuna napaqtirutikharnik, aviktuqhimayunut nunaqyuangit ukiuktaqtunlu hanaqihimaagtun maniktaqvikhanik taima angikluyumigiangit maniliuknikkut pitjutikhangit, havaanganik aulatitiyaangat, ihuaqhaiqyumigiangit aulatjutikharnik.

Uataani Hivulliqtiit tunngahuktitiyut kanatam kavamangit havakniaqtaingit talvuuna nuutaanut Napaqtiginikkut Kanatami Pangnairutikhangit taimalu quviahuktun tamna nuutaaq havaaqhaq ilauqaqniaqtun taimaitumik "katimavikhaq maniliqitjutikharnut" hanaqitjut. Hivulliqtiit nigiuqtun uqaqqatigiyaangat kanatam kavamangit talvuuna nuutaanguyut havaaqhangit taimalu ilitugipkakhimayut taima napaqtirutikhangit maniktaqvikhat havaaqhat aulayukhat aatjikiiktumik tamainut, ayungnautiqangitumik aulalutiklu aviktuqhimayunut nunaqyuangit ukiuktaqtungitlu piumayainut. Ihuaqtun napaqtiqhimayut havaaqhangit akhuqnaqtun ikayugiangat maniliuknikkut angikliyumigiangat.

Aulayunut maniliuknikkut angikliyumirnikkut Uataani piqaqtukhat ihuaqtunik akiligiaqaqtuniklu iglukhanik ikayugiangat havakviit maniliuknikkut taima havaktikharnik piqagiangat. Talvuuna hanigaingit taima humiliqaak igluqaluangitunut, talvuunalikiak nunalaani avaliqangitunik, ihuaqtunik akiligiaqaqtunutlu iglukhanik ikayukpaktun ikikliyumiqtitiyaangat akikhangit inuuhimaagiangat. Uataani Hivulliqtiit uqaqhimaapaktun amigiyauyukhat akhuqnaqtun ihuaqtun havaqatigiikhaqnik kanatam kavamangit talvuuna igluliliuknikkut. Angirutivaktunlu qiniqhimaahutik havaqatigiiklutik hanaqitjutikharnik talvuuna nunalaani iglukhanik.

Napaqtitinikkut Kanatam Pauwaliqitjutikhangit Hivunikharnut

Angikliyumikhimaapaktun niuvaivikhangit angmaqtigiyaangatlu nuutaanik talvuuna tamainut Uataani alruyaqtutikhangit nuutiqtigihimaapaktun ikayuutiniaqtun hakugipakainiaqtunlu maniliukhimaapaptangnut taimalu aulatitiluni havaaqhaqnik tamaini Kanatami. Talvuuna kuviyaapaktunut gaasiliikhangit uranium-nik uqhuqyuanutlu alruyaqtuqtunutlu, ihuaqhaiqyumiktitiyaangatlu alruyaqtuqtunut iglukhangit taima havakhimayavut niuvrutiyaangat avatiliqitjutiqangitunik havakhimaapaktun havaqatigiiklutun pitjutigiyaayunut tapkuninga Uataani Hivulliqtiin. Angikliyumiqtitilugu niuvailiqitjutikhat pitjutiit piyaayumayut taima piqagiangat Uataani aviktuqhimayut nunaqyuangit ukiuktaqtungitlu piyaangat ayungnaitumik hanaqitjutikharnik.

Hivulliqtii angirutiqapaktun taima aulahimaagiangat piyaangat hanaqitjutikhangit, Kanata angikliyumiqtitiyukhat alruyaqtuqtukhangit niuvrutikhat nunaqyuanut tamainut taima aulahimaapaktun aatjikiinik tamainut angmaqtigilutiklu talvuna Tunnganiitunut Amialikanut alruyaqtuqtunut niuvailiqiyunut. Hivulliqtiit uqaqhimaapaktunlu alruyaqtuqtunut ihumagiyaayunut, talvuunalu tamna ingutaagut uqhuqyualiqinikkut uataanin kivanmun; pitjutikharnik ihuaqhaiyumigiangat ilauyukhanik alruyaqtuqtunut tamainut Uataanin Tununganun; taimalu akhuqnaqtun ikikliyumigiangat avaliqangitunut nunalaangit piumayaunginaqtun uqhuqyuangit. Hivulliqtiit ilitugipkakhimaapaktun Kanatam munagiyangit aulahimaapaktukhangit nuutigutikhangit talvuuna ikiklilaarutikharnik amingnaqtun ikainungaunginaqtun maniliukhimaapaktun.

Angikliyumirnik Nunaqyuangani Tamaat Himiqtuqtukhanut Maniliuqnikkutlu

Kanata himiqtuqhimaangitnaqtu nunaqyuaq uataani aviktuqhimayut nunaqyuangit ukiuktaqtungitlu akhut havakhimaanginaqtun aituiputik nunaqyuanut maniliuknikkut talvuuna nunaqyuanut allanut himiqtutinikkut maniliuknikkutlu hulilukaarutikkut.

Umiktitinikkut niuvailiqitjutikhangit Unaitit Staitngit, Kanatamlu angitqiyayuuq himiqtutikhangit ilaqatigiikniq, akhuqnatqiyaaq. Hivulliqtiit ihumaluutiqainaliktun talvuuna

angikliyumiligamik nampangit kihitititjutikhangit ilauyuq tamna Niuviqlutin Amialikangit niuvaitjutikhat ayungnautiqaqstun taimalu tuqhulaunikkut nuutaanik akikhanik talvani Kanatami-Unaitit Staitsmi ikaakviangani.

Nuutaanguqtiqhimayut talvuuna Unaitit Staitsmi Nunaquyanganik talvuuna Naunaitkuhiliqiyunut (COOL) malirutikhangit talvuuna Qiqaiyaqluaqvia 2013mi ayungnautivalianaqtuq ihuagiyangitunut talvuuna Kanaitiangit huraatjanut taimalu talvungautilimaitun Unaitit Staitsnun taima aulanikkut talvuuna nunaquyanganut himiqtutihimaaqtunut hivunikhangit. Hivulliqtiit ikayukhimaagtun kanatam kavamangit aulahimaaqtun huliitjutikhangit ihuaqhaiqyumiqtitiyaangat tamna Nunaquyanganik talvuuna Naunaitkuhiliqiyunut (COOL) hanaqitjutikhangit, ilauqaqhuni niuvailiqiyunut uukturutikhat taimailiugiaqaligumik.

Nunaquyanganit hanaqitjutikhangit taimaitun itun *Inikhimayut Maniliuknikkut Himiqtuinikkutlu Angirutikhaq* (CETA), tamna Trans-Pacific-mik Ilaqatigiirniq malrungnik avatjutiliqiyunut tapkuninga India, Japan, and Korea akhuqnaqtun taima akiiktumik himiqtuihimaarniq hanaqitjutikhaq taima iniqtiqtukhauiligtuq. Hivulliqtiit quviahuutigiyut havakhimaaqtangit aviktuqhimayunut nunaquyanganat ukiuktaqtunlu taima ilauhimaarnikkut talvuuna *Inikhimayut Maniliuknikkut Himiqtuinikkutlu Angirutikhaq* (CETA) aivatjutiliqitilunik taimalu nigiktun iniqtiqhimayukhanik. Uataani aviktuqhimayut nunaquyanganit ukiuktaqtungitlu uuktuqhimaagvaktun kanatam kavamangit hivutuniquplugu una ihuaqtuq upautitjutikhaq talvuuna allanut aivatjutiliqinikkun.

Hivulliqtiit uqallakhimayut taima akhuqnaqtun havaktakhangit nunaquyanganin aihinin maniliuknikkut angikliyumiqtitiniaqtun talvani Uataani taimalu angirutiqaqstun nunalaangit havaqatigiiktukhat taima piyaangat allat nunaquyanganin niuvailiqitjutikharnik. Hivulliqtiit angirutiqaqpaktun taima talvuuna akhuqnaqtun aviktauninganiitun tutqikhaitjutikhat maniliuknikkut pivalliatjutikhangit taimalu akhuqnaqtumik tutqikjutikharnik akunngani Kanata, aviktuqhimayut nunaquyanganit, ukiuktaqtungitlu kavamangit talvuuna ihivriunikkut ihumaliuknikkutlu talvuuna hunavalungnik taima ihumaliurnikut manikhat akiliktakhangit maniliuknikkutlu hanaqitjutikhat talvuuna *Maniliurnikkut Kanatami Maligaq*.

Pittailitjutikhat Inukluhuginikkut

Sivuliqtit uqautigiyaat inukluhuhungnikkut qaritauyakkutlu inukluhurungnikkut aniqtitauvauhiat Kanatami inulramingnik. Nutaat qaritauyakkurukhat ayuqhautauvaktut inukluhurungnikkut maligaliuktavut hapkuninga turangayukhauyut. Avikturniit aviktuqhimayunilu munakhiyariaqaqtut iliharnikkut imatutlu Sivuliqtit hivulliqtiuyukhat ilautjutikhanik ikayuutikhanik inungnik. Ikayuqtigiktukhat qanuriliurutikhanik inukluguhungnikkut qaritauyakkutlu atuqtakhanik ikayuuqtautjutikhainik aanniqtaiuvaktunut. Sivuliqtit naunaikhiyut hapkuninga hunaittunik uvani *Ihuinaqtun Naunaitkunmi*. Uqautigiyaat hivulliqtiuyut umani Hivurani Maligaliqiyikkuni Ministauyut ikayuqtitlu, nutatlu ikayuutikhalliuqtait Kanatapta kavamangata, tamaita hapkuat ikayuutauyukhanut mamitirutikhanutlu atuqtakhanik.

Qanuriliyuqaqqat Parnautikhanik

Sivuliqtit apiqhuqtut Kanatapta kavamangat upalungaiyaitquplugit Kanatami- Inungnut Qilamiurutikhaliuqtukhat Qanuriliyuqaqqat Atuqtakhanik aullatjutikhanik, illauqlugu una

atuqtakhaliukhinyaat Alberta-mi. Iniqtirutikhat, Sivuliqtit havaqatigiikpaktut nallauhiqiyitlu ikayuqtigiiktukhanut una pivallaitjutikhainik.

Sivuliqtit apiqhiyut Kanatapta kavamnagat munakhitquplugit ikayuutikhainik aviktuqhimayuni, aviktuqninilu nunanilu kavamatkut qanuriliurutikhatigut qanuriliyuqaqat.

Sivuliqtit niriuktut kanatapta kavamangita 2011-mi uuktuutikhalliuktainik nutanik, Kanatami-tamaat qanuriliyuqaqat pittailitjutikhanik uuktuutikhanik, ahiatigut nunaryuami atuqtakhat. Sivuliqtit qayagitquyiyut, kihimik, ikayuutikhaqarumangitut parnautikhalliurutikhanik manikmik uminga nutamik atuqtakhalliurutikhanik kanatami qanuriliyuqaqata ikayuutikhanik. Sivuliqtit uqaqtut akhurnaqtunik ihuaitjutinik qilaumiuhaktukhatigut munaqtikhanik Nunaqaqqaqtunut nunalaani ikayuqtigiqariaqarmata kavamatkut ihuakhiyuumiutikhanik pivalliatjutikhatigut nunalaani atuqtakhanik.

Nakuuhiyummiutikhaq Imiqtarnikkut Imariktumik

Sivuliqtit uqautigiyait anginiqaqtunut ikayuqtigingnikkut nunalaani aviktuqhimaninnut imiqtarvikhanik pimariutikhat. Sivuliqtit angiqatigiktut ikayuqtigigumaplutik qinirhiyamingni ihuakhautikhanik tuhaqtakhatigut nakuunikhanik imiqtarnikkut ayuqtautavaktunik imiqtarnikkut, umatut Manitoba-mi Tahiup Iliranaittuq Accord-kut.

2014-mi Hivurani Sivuliqtit Katimaryuarviat

Sivuliqti Aariak angiktaa Nunavunmi katimavikhat aippaguu Hivurani Sivuliqtit Katimaryuarviat

- 30 -

Hivayakvikhaq:
Sally Houser
Titiqiqiyiat Titiraqti, Kavamangat Manitoba-mi
Sally.houser@leg.gov.mb.ca
Tigumiaqattaak: 204-297-5693

Cell: 204-297-5693